VIRGINIA CARIANOPOL

ÎMPĂRĂTEASA NORILOR

ILUSTRAȚIA: LAURENȚIU SÎRBU

SCRISUL ROMÂNESC

VIRGINIA CARIANOPOL

ÎMPĂRĂTEASA NORILOR

ILUSTRAȚIA: LAURENȚIU SÎRBU

SCRISUL ROMÂNESC
1986

ÎMPĂRĂTEASA NORILOR

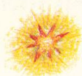

răia undeva, într-o cetate înaltă și albastră, la marginea lumii, un împărat bătrîn și înțelept, pe numele lui Nor-împărat, împreună cu soția sa. Buni la suflet, erau iubiți în toată împărăția ; supușii se bucurau tare mult cînd aceștia se arătau în zilele de sărbătoare sau cu prilejul altor trebi ale împărăției, ieșindu-le în cale și însoțind alaiul cu urări de sănătate și ani mulți de viață.

Cea mai de preț comoară era însă fiica lor, frumoasă cum nu se afla alta pe acea lume, pînă dincolo de împărăția stelelor și chiar dincolo de bolțile cele mai înalte ale cerului.

Cît era ziua, fata se plimba de-a lungul împărăției, printre norii albaștri, care, ca niște supuși credincioși și iubitori, se dădeau la o parte, făcîndu-i anume cale ca să treacă ; alteori se așterneau la picioarele ei, alcătuind un covor pufos și moale, pe care pasul ei călca lunecînd ușor, cu gingășie și grație. Timpul își torcea

firul și Luna, căci așa o chema, parcă pe ce treceau zilele se făcea mai frumoasă la chip și la suflet. Ce mai, ajunsese o mîndrețe de fată. Bucuria părinților era umbrită din cînd în cînd : știau ei ce știau ; pare-se ursita le șoptise că nu vor închide ochii lîngă fată ; căci tocmai atunci cînd ea va fi în floarea vîrstei

și frumuseții, într-o seară, pentru că va veni o seară... Luna lunecînd ușor, ușor va pleca de lîngă ei și dusă va fi pentru totdeauna. De aceea, cu cît se făcea mai mîndră, mai frumoasă, inimile celor doi părinți se strîngeau de amărăciunea clipei, ce știau că va veni, odată și odată.

Se hotărîră într-o zi, să-i spună Lunei mîhnirea ce-i umbrea, rugînd-o din adîncul sufletelor lor de părinți, ca niciodată, dar niciodată, pasul ei să nu care cumva să calce în afara cetății, căci atunci pierdută va fi pentru totdeauna, iar ea, oricît ar mai vrea să se întoarcă, nu va mai găsi calea niciodată. Dar ea îi liniștea că acest lucru nu se va întîmpla nicicînd, pentru că trebuie spus că Luna, pe lîngă frumusețe, era înzestrată cu multă cumințenie și mai ales dragoste față de părinți.

Dar iată că într-o seară — o seară mai altfel decît toate celelalte de pînă atunci, o vrajă parcă puse stăpînire pe cetate. Toată suflarea dormea, chiar și străjerii ce cu atîta

străşnicie păzeau intrările şi ieşirile.

O singură cameră era luminată, aceea unde era Luna. Nici chip să doarmă. Privirea ei tînjea dincolo de fereastră, spre înalta boltă a cerului, unde stelele erau care mai de care mai strălucitoare, în rochiile lor lungi de argint şi beteală.

Cum sta aşa, Luna îşi simţi privirea prinsă de o stea anume, micuţă, ce-i drept, dar ei i se părea cea mai frumoasă şi mai strălucitoare din toate. Ceva, ce anume, nu ştia, o îmboldea într-un anume chip spre ea. Aşa ceva nu o mai încercase pînă acum. Era ca o chemare fără sfîrşit.

Nu avea de unde să ştie că aceasta *era steaua ei de sus*, pentru care, tot privind-o, simţea o pornire, cum nu i se mai întîmplase. „Bine dar dacă..." Luna nu cuteza să-şi ducă gîndul pînă la capăt... „Asta ar însemna..." or, părinţii îi spuseseră... şi ea, ea le promisese... „Ce să facă ?" Se îndepărtă de fereastră, începu să se

frămînte de atîtea și atîtea gînduri, dar steaua aceea anume nu-i da pace. Chemarea ei era mult mai puternică și Luna simțea aceasta. Începu să-i fie teamă, de ce s-ar întîmpla, dacă ar pleca. Și apoi cum să ajungă pînă acolo, pînă sus — i se părea departe, de neajuns. Dar abia sfîrși gîndul acesta și deodată, ca la un semn, un fir de rază de argint pătrunse pînă la ea. Se apropie din nou de fereastră și, privind din nou în sus, văzu că steaua părea mai strălucitoare ca pînă acum și înțelese că aceasta îi trimise firul ei de argint. „Fie ce-o fi", își zise Luna, „trebuie să mă duc și... o să mă și întorc, pînă în zori voi fi din nou în iatacul meu. Nici nu-i chiar atît de greu. Am să mă iau după firul razei și apoi tot cu ajutorul ei voi veni înapoi. Trebuie să mă duc, simt că nimic nu mă mai poate opri și-apoi... sînt destul de mare să mă descurc și singură".

Ca la un semn, cînd hotărîrea Lunii fu luată, norii care mai treceau pe la fereastra ei se dădură la o parte, zăvoarele cetății căzură și păși dincolo de hotarul împărăției norilor.

Pentru prima oară de cînd era, se afla singură.

Un fior de teamă o străbătu ; pășea lunecînd în afară. În cale nu era nici urmă de nor, iar cerul era de o frumusețe fără seamăn. De boltă stăteau prinse puzderie de stele, care mai de care mai sclipitoare, luminîndu-i calea și însoțind-o parcă cu strălucirea lor.

Dar cu cît se apropia de steaua sa, drumul parcă era mai lung, făcuse ea cale destulă, dar părea ceva fără de capăt. Înainte îi ieșeau tot alte stele, una mai frumoasă decît alta, dar cu toate că s-ar fi putut opri la una din ele, pe Luna o atrăgea numai și numai steaua aceea, care o făcuse să plece de lîngă ai săi și care, deși micuță, i se părea cea mai frumoasă și strălucitoare din toate.

Mergea demult, dar părea că nu făcuse nici măcar un pas, de parcă tot în iatacul său ar fi fost. Grăbi pasul, începu apoi să alerge mai re-

pede, mai repede... „Trebuie să mă grăbesc să am vreme să mă şi întorc", îşi spunea.

Cetatea norilor rămăsese demult în urmă. Luna încercă să privească înapoi, dar nu văzu nimic din ceea ce ar fi putut să semene cu împărăţia din care plecase.

Trecuse timp şi Luna păşea cît putea mai repede, ba mai grăbea pasul, ba uneori chiar alerga. Simţi la un moment dat că începuse să obosească. Se mai oprea cînd şi cînd : privea în sus — calea era lungă, parcă nesfîrşită — stelele străluceau încă, chemînd-o care mai de care şi îmbiind-o ; jos, dincolo de apele cerului fără margini, chipul ei frumos se oglindea suspinînd.

Mai trecea pe acolo cîte un nor rătăcit şi pe prinţesă o încerca cîte o strîngere de inimă, amintindu-şi de împărăţia părinţilor, de tot ce lăsase în urmă, de promisiunea făcută a lor ei, pe care atît de uşor o încălcase.

Singură încercă să-şi facă curaj că mai are încă puţin şi apoi, curînd-curînd, se va întoarce lîngă ai ei.

Mai privi o dată la steaua care o vrăjise, dar mai apoi întorcîndu-şi ochii spre boltă, nu o mai desluşi din mulţimea stelelor. Acum toate i se păreau la fel de frumoase, strălucitoare, dar... reci. „Oare, care o fi steluţa mea, cea care m-a făcut să plec de lîngă ai mei ?" se întrebă ea. „A meritat oare să fac ceea ce am făcut, să mă pierd de lîngă dragostea fierbinte a părinţilor ? Ce-o fi fost cu mine ?!... Am trecut prin atîtea lumi de stele, s-a făcut atît de tîrziu şi e atît de departe !..."

Părerile de rău o încercau tot mai mult : „Dacă i-aş fi ascultat pe ai

mei şi n-aş fi păşit niciodată înafară, astăzi eram cu ei... Oare ce-or fi făcînd ?". Probabil o căutau peste tot. Şi oare norişorii aceştia ce treceau atît de grăbiţi pe lîngă ea, nu erau tot supuşii lui Nor-împărat ?... Ar fi vrut să-i roage să se oprească să mai stea cu ea, ori s-o aştepte...

Dar norii treceau, treceau grăbiţi spre împărăţia lor, neoprindu-se nici

măcar o clipă. Luna își dădu în curînd seama că singură nu mai putea găsi drumul înapoi. Timpul trecuse și mai avea să treacă încă, peste tot și toate din jur, peste ceruri, peste pămînt, ape... Dorul îi dădea tîrcoale tot mai mult ; să se întoarcă la ei, era acum singurul ei gînd. Cît își mai dorea... Se oprea, lăsîndu-se să lunece deasupra apelor adînci și fără de margini, aplecîndu-și fruntea cu tristețe și privind în luciul lor, așteptînd să mai treacă pe acolo cîte un nor. Poate așa, gîndea ea, luînd urma unuia din ei, ar mai putea ajunge la cei de lîngă care plecase.

Dar norii treceau așa cum obișnuiau ei dintotdeauna, risipindu-se prin înalturile cele adînci pierzîndu-și singuri urma și risipindu-se ca un fum.

Pentru că nu-și pierduse dorul de părinți, de tot ce-i era drag, de meleagurile pe care se născuse și din care venise atît de greu pînă aici, Luna începu colindul lunecînd ici și colo printre nori, pînă-n margini de cer, căutînd fără încetare locul drag, pierdut atît de ușor.

De atunci a trecut vreme și vreme, dar Luna și azi mai colindă în toate nopțile, străbătînd cerul și mările lumii pînă-n zori.

Nor-împărat și împărăteasa lui nu mai sînt de mult, dar ea crede că ai ei tot o mai așteaptă, și lunecă, lunecă pe toate cărările lumii. Călătoria ei este fără de sfîrșit ; o știu toate stelele cerului, o știe noaptea, ziua o mai vede și ea încă spre zorii săi, o știu tot cerul și pămîntul întreg.

Dar poate că nimeni nu cunoaște povestea ei cea adevărată, pe care am încercat să v-o spun...

POVESTEA SALCIEI

e spune că odată mai demult, Salcia era o fată frumoasă, frumoasă. Înaltă, mlădioasă, cu păr lung neasemuit de mătăsos curgîndu-i pînă la glezne.

Era bună la suflet și ascultătoare față de părinți și de toți cei din jur.

Ce mare bucurie era însă să meargă cu fetele de aceeași vîrstă la rîu. Acolo stăteau pe malul apei, ce-și frămînta valurile domol ori repede la vale, spunînd povești sau prinzîndu-și flori de cîmp în plete, jucîndu-se și hîrjonindu-se, cu cele de seama sa.

Cu timpul, rîul începuse însă s-o îndrăgească și cînd fata se apleca deasupra lui, își limpezea de îndată oglinzile sale ca ea să se poată privi, sau se grăbea să-i îmbrățișeze glezna subțire și albă, trimițîndu-i unda sa cea mai caldă și mîngîietoare.

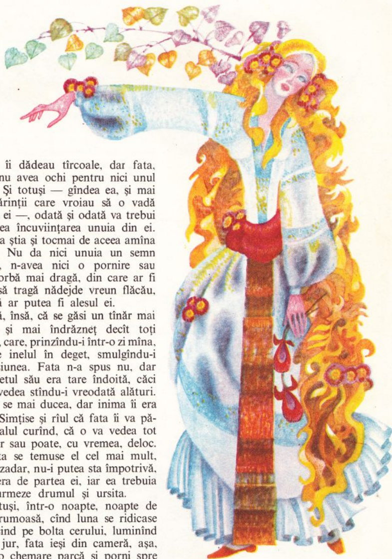

Din toate fetele care veneau pe malul său, rîul o îndrăgise mai mult pe ea, iar dorința lui de a o vedea creștea de la o zi la alta. Fata prinse drag și ea să vină la rîu, nu numai cu fetele de seama ei, dar chiar și singură. Aflase ea mai demult, din bătrîni, că rîul fusese cîndva un flăcău mîndru și frumos și de cînd știa acest lucru parcă mai mult se simțea atrasă spre el. Începuse să-i aducă flori, împrăștiindu-le pe undele sale, îi spunea povești, se oglindea în el, iar rîul, la rîndul său, prinzîndu-i chipul, i-l îmbrățișa cu drag.

Zilele treceau, iar fata se făcea tot mai frumoasă. Rîul vedea aceasta și pe cît îi era de dragă, știa că odată-odată va veni și clipa aceea cînd fata se va duce la casa ei, după un flăcău, uitîndu-l cu totul. Va veni ea poate și atunci la el, dar numai să ia apă sau să spele cele trebuincioase casei — ștergare, cămăși sau cine știe ce velințe. La toate acestea rîul își înfiora unda și se tulbura pînă în adîncurile sale cele mai adînci.

Fata simțea uneori că el era mai altfel ca de obicei, că-și tulbura apele, după ce mai înainte îi arăta toată frumusețea în oglinda sa.

Într-adevăr, trecuse ceva timp și veni și sorocul fetei. Mulți din flăcăii

satului îi dădeau tîrcoale, dar fata, parcă nu avea ochi pentru nici unul din ei. Și totuși — gîndea ea, și mai ales părinții care vroiau să o vadă la casa ei —, odată și odată va trebui să-și dea încuviințarea unuia din ei.

Fata știa și tocmai de aceea amîna mereu. Nu da nici unuia un semn anume, n-avea nici o pornire sau vreo vorbă mai dragă, din care ar fi putut să tragă nădejde vreun flăcău, cum că ar putea fi alesul ei.

Iată, însă, că se găsi un tînăr mai chipeș și mai îndrăzneț decît toți ceilalți, care, prinzîndu-i într-o zi mîna, îi puse inelul în deget, smulgîndu-i promisiunea. Fata n-a spus nu, dar în sufletul său era tare îndoită, căci nu se vedea stîndu-i vreodată alături. La rîu se mai ducea, dar inima îi era altfel. Simțise și rîul că fata îi va părăsi malul curînd, că o va vedea tot mai rar sau poate, cu vremea, deloc. De asta se temuse el cel mai mult, dar în zadar, nu-i putea sta împotrivă, viața era de partea ei, iar ea trebuia să-și urmeze drumul și ursita.

Totuși, într-o noapte, noapte de vară frumoasă, cînd luna se ridicase strălucind pe bolta cerului, luminînd tot în jur, fata ieși din cameră, așa, ca la o chemare parcă și porni spre rîu. Ceva anume o făcuse să-și gră-

bească pașii într-acolo. Își iuți mersul și în graba mare, aproape fugind, părul său frumos și lung se despleti pînă la glezne, înfășurînd-o toată cu bogăția și aurul său. Ajungînd acolo, se plecă peste unda acestuia și privi. Rîul se dădu pentru o clipă mai la o parte de mal, apoi, netezindu-și unda, din adînc în adînc, o făcu pe fată să amuțească de uimire. De acolo, de jos, din adîncurile sale, se ivi chipul unui tînăr de o frumusețe fără seamăn și fata înțelese pe dată că acela nu era decît el, rîul, flăcăul de altădată, cel de care vorbeau bătrînii satului, așa cum auziseră și ei de la părinții lor, părinții aceștia de la părinții lor... iar alături de el, cea care sta în preajma acestui flăcău era chiar ea. Fata își recunoscu chipul, ceea ce vedea acolo, în adîncul rîului, parcă o împietri locului. Și în clipa aceea hotărîrea ei fu luată. Ni-

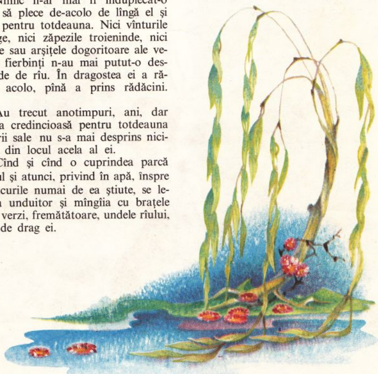
mic, niciodată, şi nimeni n-o mai putea despărţi de rîu. Locul ei era acolo... să fie cu el, în adîncurile cele adînci, limpezi şi chemătoare. Îşi scoase inelul din deget şi, aruncîndu-l, vru să-i dea rîului cea mai mare dovadă a iubirii şi credinţei sale, coborînd înspre adîncurile sale.

Dar rîului, fiindu-i milă de tinereţea şi frumuseţea sa, de viaţa ei cea vie şi adevărată, n-o primi, se tulbură de îndată şi atunci... tot ceea ce văzuse acolo jos, dispăru şi ea nu mai ştiu dacă totul fusese precum i se arătase, sau aievea. Închise ochii...

Nimic n-ar mai fi înduplecat-o însă să plece de-acolo de lîngă el şi asta pentru totdeauna. Nici vînturile aprige, nici zăpezile troieninde, nici ploile sau arşiţele dogoritoare ale verilor fierbinţi n-au mai putut-o desprinde de rîu. În dragostea ei a rămas acolo, pînă a prins rădăcini.

Au trecut anotimpuri, ani, dar salcia credincioasă pentru totdeauna iubirii sale nu s-a mai desprins nicicînd din locul acela al ei.

Cînd şi cînd o cuprindea parcă dorul şi atunci, privind în apă, înspre adîncurile numai de ea ştiute, se legăna unduitor şi mîngîia cu braţele sale verzi, fremătătoare, undele rîului, atît de drag ei.

TOAMNA

răia odată, demult de tot, la marginea unui sat de oameni gospodari, un om sărac, sărac, împreună cu femeia lui, împărțind cum spune vorba, sărăcia pe din două. Casa în care-și duceau traiul cu toți ai lor ajunsese un fel de cocioabă ; prin crăpăturile ferestrelor și ușilor, vara pătrundea căldura cea mare, dogoritoare a soarelui, și frigul năpraznic cu zăpada și înghețul său, iarna.

De harnici, erau harnici, omul și nevasta lui, dar parcă nimic nu rodea

sub mîna lor. Una după alta, vitele le muriseră de foame și pînă și cîinele din lanț plecase părăsindu-i.

Ce mai, singura care le călca prispa era sărăcia.

Viața fusese aspră cu ei, omul începuse să-și piardă speranțele. Numai femeia îi mai da oleacă de curaj. „De, omule, poate în ăst an ne-o călca și pe noi norocul !" Dar anii treceau unul după altul și omul nostru rămîne tot mai sărac.

Unde greșea nu se dumirea și pace ; viața însăși părea că-și bătuse joc de el în toate cele ale casei și mai ales în bucata de pămînt lăsată de taică-său. Arunca el sămînță, dar ploile îi ocoleau ograda, iar locul rămînea sterp, uscînd tot ce se punea în el.

Cu frate-său, deh ! era altceva. Bucata sa de ogor era roditoare, bogată în toate cele ale pămîntului. *Aici* era deosebirea, *aici*, că mai vrednic decît el, nu era fratele său. Și uite-așa, an de an : unul era tot mai bogat, iar altul tot mai sărac. Frate-său ajunsese om de seamă în lumea satului, gospodar de frunte, dar cu toate că avea din belșug atîtea bunuri, tare era zgîrcit cu fratele sărac. Nu-l ajuta cu nimic, ba mai mult, nici nu-l prea primea pe la el prin ogradă și nu-l cinstea cu nimic din ale sale. De ocărît însă, îl ocăra mereu, că nu muncește destul, că-i leneș și cîte și mai cîte...

Bietul om, de atîta grijă, sărăcie și ocară ajunsese să meargă încovoiat, încît la anii săi, nu prea mulți la număr, părea mai mult un moșneag.

Vara era pe sfîrșite, iar toamna începea să vină cu aurul și bogățiile sale pe la porțile tuturor gospoda-

rilor satului. Grăbiți de toamna care nu se lăsase prea mult așteptată, oamenii începuseră să-și strîngă roadele umplîndu-și hambarele și podurile caselor.

Bruma de speranță o mai avea, ce-i drept, crezînd că toamna l-o dărui și pe el cu ceva : cei cîțiva pomi din livada din spatele casei, ori poate cele cîteva șiruri de porumb din ogradă. Cît privește însă hambarul și podul casei aveau să rămînă goale și în acest an.

Omul și femeia lui mai roboteau pe afar', ba pe la un vecin, ba pe la altul. Aceștia, de atîta belșug, n-o mai scoteau la capăt singuri și așa că cei doi se tocmeau cu ziua cînd la unul, cînd' la altul.

Strîngeau de ici și de colo cîte ceva de-ale gurii pentru iarnă că deh ! iarna avea să fie lungă și pînă la primăvară... mai era.

Se-ntorceau seara tîrziu, căzînd frînți de oboseală pe prispa casei. Ziua începuse acum să amurgească mai repede, iar noaptea cădea de-ndată. Cei doi stăteau și ei o bucată de vreme să-și tragă sufletul, mai vorbeau de una, de alta, mulțumiți în sinea lor că o mînă de ajutor mai primeau și ei atît cît să poată răzbi pîn-o da colțul ierbii.

Și iată că într-un amurg, cum stăteau ei așa pe prispa casei, gata de culcat, le călcă pragul chiar TOAMNA.

Dar ei nu știau cine este, nici de unde vine, sau încotro se duce. Cum la poarta săracului nimeni nu bate, cei doi se mirară la început, apoi întrebîndu-se din ochi o poftiră în casă. Luară venirea ei ca pe un semn bun, crezînd că poate i-o călca și pe ei norocul.

Privind-o mai cu băgare de seamă, oamenii văzură că nu era o femeie oarecare, veşmintele îi erau alese, iar vorba bună şi caldă. Era obosită, aşa că oamenii o poftiră să se odihnească în patul lor, ca pe un oaspete ales, ei se întinseră pe jos, într-un ungher.

Prea multe nu-i puteau oferi, dar se grăbiră să-i pună dinainte ce aveau din bucatele lor sărace.

A doua zi, Toamna îi întrebă de una, de alta, dar ei la început codindu-se, apoi prinzînd vorbă, îi spuseră din ofurile şi necazul lor ; cum că munceau în fiecare an, se trudeau, se chinuiau, dar pămîntul rămînea neînduplecat în cele din urmă. Îşi pierduseră curajul şi mai-mai că ar fi vrut să plece spre alte meleaguri „că de", spunea omul, „schimbi locul, schimbi norocul".

Dar Toamna îi îmbărbătă şi le dădu curaj, sfătuindu-i să rămînă la casa lor. Mai mult, se oferi să-i ajute : „uite, le spuse ea, aflaţi că eu sînt *Toamna*. Am bătut la bordeiul vostru din marginea satului, fără să vă spun cine sînt, iar voi m-aţi găzduit şi omenit după puterile voastre. Alţii, oameni cu stare, m-au alungat auzind că sînt Toamna şi uitînd de dăruirea şi bogăţiile cu care le umplu întotdeauna hambarele şi cămările.

Am să-i pedepsesc pentru lipsa lor de omenie. Am să le trimit mană şi frig, ploi reci şi brumă. Vouă însă, care mi-aţi deschis uşa poftindu-mă şi omenindu-mă în sărăcia voastră, am să vă umplu casa, răsplătindu-vă pentru inima voastră bună".

Zicînd aceasta, Toamna făcu un semn anume, privi spre cămările celor doi, spre podul şi hambarul casei, spre şopronul care stătea gol de atîta amar de ani şi, cît ai clipi, toate se

umplură de bunătățile și belșugul ei, atît de repede cît ei nici nu puteau gîndi, sau visa. Fericirea le luase graiul și parcă nu găseau nici un cuvînt de mulțumire. Ea le zîmbi cald și cu vorba ei bună le făgădui că de acum înainte bogățiile ei vor fi în fiecare an și pentru ei.

Atunci omul și femeia lui îi mulțumiră din adîncul sufletului, iar *Toamna* își luă ziua bună, grăbită să plece și spre alte meleaguri, cu darurile și belșugul ei.

În urma sa, mulțumiți din cale afară, cei doi gîndeau că de-acum înainte nu vor mai fi ultimii din sat, iar „norocul nu-i va mai ocoli", vor ajunge cu vremea, prin muncă și vrednicia lor, printre gospodarii de frunte ai satului.

IARNA

ra un om aşa, la vîrsta cînd nu eşti nici tînăr, nici bătrîn. Bun la suflet, cinstit şi drept, dar de care nimic nu se prindea şi nici el nu prindea cheag de ceva. Anii treceau şi omul începuse a-şi dori o casă a lui, nevastă, copii, o ogradă îmbelşugată cu tot ceea ce se chema o gospodărie în toată puterea cuvîntului.

Cum sta el aşa, într-o seară şi gîndea la toate astea, aude paşi şi iată că se iveşte înaintea lui o femeie cam bătrînă — dacă te-ai fi luat după părul său nins — cu vorba cam aspră şi scurtă.

— Omule, îi spuse ea, îţi cam cunosc gîndurile. Dacă te tocmeşti la mine cam cît stau eu pe aici, că nici eu nu-s de prin părţile locului, am să-ţi împlinesc întocmai vrerile, căci am această putere. Dar să ştii că la mine nu-i uşor, iar dacă-i răzbi, aşa va fi precum ţi-am spus. O vorbă numai... să nu-mi pui multe întrebări !

Omul se învoi pe loc, chibzuind că n-o fi atît de greu şi că va izbuti. Poate aşa va putea avea şi el familia şi gospodăria sa, un rost şi asta-i dădea curaj şi putere.

Femeia o luă înainte şi omul o urmă. Cu cît se afunda spre inima pădurii, seara cădea parcă mai grea; se întunecase, iar frigul începuse să-i pătrundă pînă la oase. Nu zise nimic, strînse din umeri, strîngîndu-şi puţina îmbrăcăminte ce-o avea în jurul trupului şi fără să scoată o vorbă, o urmă. Parcă îşi zicea în sinea lui omul, atunci cînd plecase era vară, iar acum în jur se făcuse toamnă... şi doar nu făcuse drum prea lung. Ajunseră la casa femeii şi ea îi spuse:

— Eu n-am să stau prea mult aici. Îţi las cheile şi toate cele ce sînt pe aici, în grijă. Vezi, descurcă-te dar nu oricum, şi... nu care cumva să-ţi calci făgăduiala. Îţi trebuie vrednicie, dar şi răbdare să poţi ieşi cu bine la liman din toate. Eu am să calc pe aici, cînd şi cînd, poate chiar în lipsa ta să vadă dacă ai grijă de casă şi toate acareturile.

Femeia intră în casă, iar omul în urma ei. Nu-l lăsă să se aşeze barem oleacă să-şi tragă sufletul, ci îl trimise îndată la treabă să taie lemne din pădure şi repede să se întoarcă să facă focul. Omul pleacă de· îndată, ceva mai sus de casa femeii, cum ar veni spre celălalt capăt al pădurii. Acolo însă era frig, nu glumă. Şi omul era îmbrăcat numai cu ceea ce pornise la drum, căci atunci cînd pornise era vară. Nu ştia ce să mai creadă, dar nu se dădu bătut, puse mîna pe topor şi începu să taie, tot pe unde vedea cioturi şi uscături. Veni cu lemnele acasă şi se puse să facă focul.

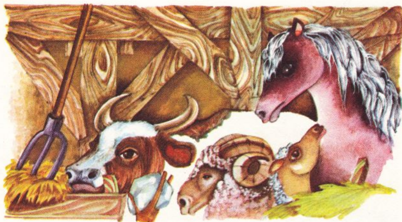
Atunci băgă de seamă că venise iarna. Bătea un vînt subţire aducător de zăpadă... de stăpîna casei nici vorbă. Probabil plecase aşa cum îi spusese. Dădu fuga în grajd la animale, puse ceva pe ele, le dădu apă şi mîncare, trecu pe la orătănii şi abia se îngriji de toate că se şi făcu seară. Îi era cam foame, aşa că începu să se îngrijească de ceva de-ale gurii. Pricepuse că era singur şi avea să-i fie greu, dar cum se ştia harnic şi mai ales învăţînd rosturile casei, ştia că o s-o scoată el la capăt. Mîncă şi adormi

pe loc, de ostenit ce era. A doua zi, cînd se trezi, focul era demult stins ; în sobă, nici un tăciune, iar de frig pînă şi apa îngheţase în căldări. Pe geam florile de gheaţă îi spuneau că iarna venise în toată puterea cuvîntului. Omul nu stătu prea mult pe gînduri şi porni să vadă de ale casei.

Mai rămînea el aşa locului, cînd şi cînd, că nu se prea dumirea: „Cum adică, mai ieri, cînd se întîlnise cu stăpîna casei, era vară, iar acum, preţ de o zi şi o noapte, se afla în plină iarnă ?". Unde se afla oare şi ce fel de casă era aceasta, cine era stăpîna lui la care nimerise cam tam-nisam ? Dar de, învoiala fusese făcută şi cuvîntul dat, era cuvînt...

Trecuse timp, iar omul se obişnuise cu rosturile casei, le ştia de acum pe dinafară. Totuşi, în singurătatea serilor de iarnă, se gîndea adeseori la stăpîna sa. Nu avea nici o ştire, pe unde era, ce făcea şi, mai ales, cînd s-ar întoarce. Şi iată că, într-o seară, cînd tocmai se întorsese de la pădure, obosit tare şi înfrigurat, mai aruncă un vreasc, două pe foc şi căzu răpus de oboseală pe laviţă. Părea că în casă era mai frig ca de obicei, iar florile de gheaţă se aşternuseră atît de tare pe geam, că nici vorbă să mai poţi vedea afară. Simţea că somnul îl fură, poate oboseala, îşi spuse, sau poate frigul... Atunci simţi ceva moale şi cald sub el şi, uitîndu-se mai atent, văzu că pe laviţă era aruncat un cojoc. Dădu să-l pună într-un colţ al casei, nedumerit al cui şi de unde era, dar acolo, ce să vezi, dădu peste altul... iar mai încolo un altul şi altul... „Ce erau toate acestea, ce se întîmplase în lipsa lui, ale cui erau şi apăi, dacă erau ale cuiva, de ce nu le luase, că doar afară era iarnă şi frig ?

Privi mai atent, pe jos se vedeau urme de zăpadă, de parcă cineva străin intrase în lipsa lui în casă! Oare ?... Şi nu continuă să-şi sfîrşească gîndul. Zîmbi în sinea lui şi înţelese că stăpîna, cea la care se tocmise ast-vară şi care venise în lipsa sa, nu era alta decît IARNA, iar cojoacele ce le găsise prin ungherele camerei erau semne că trecuse pe acolo odată cu frigul din casă, cu urmele de zăpadă şi geamurile pline cu flori de gheaţă.

— Dar oare o fi fost mulţumită de ceea ce a văzut, de ceea ce a găsit prin casă şi pe afară, prin ogradă, prin grajd, pe la animale ?

Îi păru rău că venise în lipsa lui şi că nu dăduse ochi cu ea. I-ar fi plăcut să o întîlnească şi poate că Iarna i-ar fi spus un cuvînt bun, aşa, să-i meargă la suflet să-l încălzească. Prin pustietăţile astea n-avea cu cine schimba o vorbuliţă, cît era ziua de mare. Se mai îndemna el uneori, la muncă, de unul singur, mai vorbea cu animalele, dar deh, era altceva.

De atunci, omul se obişnui să pună pe masă pe un ştergar alb ca neaua, cele cuvenite şi pentru stăpîna sa. „Că poate iar o veni pe nepusă masă, aşa cum a mai venit..."

Cu vremea, cojoacele dispărură, azi unul, mîine altul... şi omul înţelese că stăpîna iar mai trecuse pe acolo.

Iarna era în toi, ningea destul de des, şi el, grijuliu, da nămeţii de zăpadă la o parte croindu-şi de fiecare dată drum pînă la animale. Uneori vîntul sufla îndîrjit, mai ales noaptea, gata să smulgă acoperişul casei, intrînd pe sub uşă sau pe la ferestre.

Toate ca toate, dar într-o noapte se puse să sufle un crivăţ tare puternic. Vîntul sufla din toate părţile, spulberînd zăpada, şuierînd de mai-mai să ia casa pe sus. Noaptea părea să fie lungă, iar focul încet-încet începu să se stingă. Zgribulit, omul încerca să prindă somn în ungherul său. Adormi într-un tîrziu şi visă... Parcă bătea cineva în fereastră. Sări din pat iute şi merse să deschidă uşa. Era ea, în sfîrşit Iarna care venise la casa ei.

Obosită, bătuse cale lungă pînă acolo şi, cum intră, ceru să mănînce. Văzu că masa era pusă anume chiar pentru ea. Nu-i spuse vorbe de mulţumire, dar omul le simţi aproape ca şi spuse, din căutătura ochilor şi înţelese de îndată cum că gestul său fusese pe plac stăpînii. Apoi Iarna merse să se culce în odaia sa, care era pregătită din timp şi, ostenită cum era, adormi pe loc. Omul mai aruncă un vreasc, două pe foc, se întoarse în ungherul său, şi adormi.

Noaptea se lăsase parcă mai adîncă. „De s-ar face mai repede ziuă", gîndea omul. Oare stăpîna ce-i va spune, despre cum gospodărise toate ale casei. Nu c-ar fi aşteptat vorbe de laudă, ori mulţumire, dar aşa, măcar un cuvînt cît de cît acolo. Apoi căzu într-un somn adînc şi dormi pînă la ziuă.

Parcă o voce îi spuse : „M-ai slujit bine şi te-ai dovedit vrednic în toate cele ale casei. Ai avut grijă de tot ce ţi-am lăsat pe mînă şi nu te-ai plîns niciodată nici de greul casei, nici de al iernii. Nu te-ai speriat de mine, ai avut curaj şi nu ai dat bir cu fugiţii atunci cînd ţi-am trimis nămeţii de zăpadă, crivăţul sau îngheţul. Te-ai dovedit biruitor în toate ; aşa că la rîndul meu am să-ţi împlinesc gîndul

tău cel adînc pe care atît ți-l dorești, așa cum ne-a fost învoiala atunci cînd ne-am întîlnit și te-ai tocmit la mine...".

Se crăpa bine de ziuă, omul se trezi și privi în jur. În odaie nu mai era atît de frig, iar florile de gheață de pe geam dispăruseră. Privi afară pe geam și văzu că zăpada începuse să se topească. Parcă nici vorbă de iarnă.

Înțelese că nu visase : ușa casei era descuiată și cînd ieși în ogradă auzi glas de femei și copii. Nu-i veni să creadă ochilor: se frecă la ochi și văzu o liotă de copii veseli, gălăgioși, fugind încolo și încoace, iar ceva mai încolo, o femeie tînără văzîndu-și de treabă pe lîngă animale. Pricepu că Iarna își ținuse cuvîntul și-l răsplătise pentru hărnicia și curajul său.

Dorința îi fusese împlinită, iar tot ce vedea în jurul său, casa, ograda, animalele, toate erau ale lui. Își avea și el acum rostul lui. Avea o familie și o gospodărie cu care se putea mîndri.

Iarna plecase înspre alte meleaguri, pesemne pe unde avea să mai rămînă.

CEI DOI

(O poveste cu motani)

aussi era un motan tare frumos, cu blănița albă, pufoasă și ochii albaștri-albaștri. Vîrful nasului roz, iar lăbuțele, vîrful urechilor și codița cafeniu-închis făceau din el cel mai grozav motan.

Pe lîngă că era atît de înzestrat, mai era și cuminte — nu ieșea niciodată din cuvîntul celor din casă. Ba pe deasupra mai era un mare răsfățat, mai cu seamă de copiii caselor vecine. Simțea asta din felul în care era privit, după exclamațiile uimite și pline de admirație, după felul în care îl chemau să-l mîngîie sau să-l ia în brațe. Atunci închidea ochii de plăcere, sfîrîind înce-

tișor și, făcîndu-se că încă nu-i vede sau aude, începea să-și vadă de-ale sale.

În felul lui era un mic stăpîn al casei, ceea ce-i dădea un aer grav și semeț plin de importanță cu care pășea prin fața întregului neam motănesc din jur. Ce-i drept, rar ai fi putut vedea picior de motan străin călcînd prin ceea ce se chema „ograda sa".

Vara, tolănit sub umbrarul viței de vie ce-și împletea verdele cu cel al copacilor din jur, urcînd printre crengile lor sau sus pe acoperiș, iar ramurile caisului îl ocroteau de arșița zilei; iarna la gura sobei, unde căldura îl făcea să dormiteze lenevos, îi făceau traiul liniștit și departe de orice grijă scutindu-l de cea mai mică neplăcere.

Cînd cei ai casei îl răsfățau, Maussi, fericit, le întorcea mulțumirea torcînd satisfăcut și uitîndu-se cînd și cînd în ochii celor ce-și treceau mîna prin blănița sa deasă și moale. Cînd ceva însă nu-i era pe plac, își arcuia mustățile lungi de îndată și se zburlea într-un fel anume. Motanii de prin alte părți îi cam știau de frică, ceea ce-l făcea să-și înfoaie, cu semeție, o dată mai mult blănița și să meargă și mai sigur pe el, mai nepăsător, prin toate curțile vecinilor, pe toate gardurile și acoperișurile din jur.

Un ghimpe de nedumerire și mai ales de mîhnire se cuibări în sufletul lui, cînd într-una din zile stăpîna aduse un ghemotoc mic, negru, cu ochii abia mijiți.

Era un pisoiaș neajutorat și speriat, care cum dădu cu ochii de motanul cel mare se zbîrli dintr-o dată cît era de mogîldeață — mai mult de frică — iar apoi se cuibări într-un ungher al camerei. Rămase acolo toată ziua, fără să se mai miște din loc. Numai seara, farfuria cu lapte adusă de stăpînă îl făcu să iasă din colțișorul lui și să lipăie laptele călduț, ca un înfometat ce părea a fi.

La început, Maussi se simți atins în orgoliul său: cum adică, mai era oare loc pentru un altul? Nu era el oare de ajuns?! Se simțea cam umilit și întristat peste măsură. Asta însemna că

de acum dragostea şi atenţia celor din casă nu vor mai fi numai ale lui, ca mai-nainte. O parte din ele vor fi şi pentru noul venit. Şi asta-l indigna peste poate de mult.

Abia trecuseră vreo cîteva zile şi mica fiinţă pricăjită şi tare neajutorată cum era, pe lîngă că primea mereu dovezi de afecţiune, căpătase şi un nume, Negruţ, ce-i suna în urechi o dată mai mult ca alint în toată puterea cuvîntului. Ceva nou, care se mai adăuga la toate celelalte.

Nemulţumirea lui Maussi începu să-şi spună cuvîntul: din te miri ce, se-nfuria şi-şi zbîrlea spinarea devenind cam agresiv faţă de bietul motănel.

Ba-i ocupa ungherul, ba se tolănea pe locul cel mai bun din casă, sau, mai rău, îi răsturna, cică din greşeală, blidul pus de stăpînă.

De fiecare dată însă, Negruţ cel mic se făcea că nu bagă de seamă. Oricum ştia şi el că rangul primului venit trebuia respectat, ceea ce la urma urmei încerca să facă.

Cum fumurile cu care-l întîmpinase, voind să-l sperie pe Negruț că doar-doar și-o lua tălpășița, păreau să nu-l intimideze, Maussi renunță în scurt timp la ele.

Drept e că nici Negruț nu-i prea ieșea în cale. Stătea mai mult în ungherul lui, ieșea numai cînd cei ai casei îl chemau anume pentru ceva.

De-acum trecuseră cîteva zile bune și Negruț începuse să prindă ceva mai multă viață în el; întîi că mai crescuse și apoi se mai obișnuise cu cei din jurul său, ca și cu toate locurile și ungherele din preajmă.

Veni și vremea grădinii celei verzi. În curte, florile primăverii începuseră să-și etaleze care mai de care gingășia și frumusețea culorilor, de tot felul. I-ar fi plăcut și motănelului cel mic să se strecoare pe acolo, printre ierburi și flori, printre tot felul de gîze zumzăitoare, buburuze și gîndăcei, pe care îi întrezărea atunci cînd ușa era ușor întredeschisă.

Dar cum să ajungă el acolo ? Ar fi trebuit — și asta era cel mai mare obstacol — să coboare treptele și nu-i era deloc ușor. Stăpîna, care parcă-i înțelese oful, îl luă într-o dimineață și-l duse în grădină.

Lumina de afară, soarele, vînticelul ce adia, grădina cu proaspetele miresme, toate erau ceva nou pentru el și din cale afară de frumoase și minunate.

Încercă cîțiva pași și se opri, parcă rușinat de bucuria libertății ce o simțea, dar și de ceea ce văzu dinainte-i. Chiar în fața sa, la rădăcina unei tufe sta tolănit Maussi, care-i simțise deja șovăiala pașilor încă de la primele mișcări.

Ce-i drept dacă-i mai rămăsese și lui ceva, care era numai al lui, apoi aceasta era curtea și grădina în care se simțea stăpîn, și unde pînă acum nu călcase noul venit. Se mirase și el. Numai în casă, numai în casă... Era cam ciudat! Orice ființă ar fi jinduit în aceste zile să iasă afară. „Dar mai știi ? — își zicea el — ca mîine stăpîna o să-i facă pe plac ăstuia mic". Dar uite că de data asta clipa aceea venise singură!...

Negruț călca însă pe lăbuțele-i mici și nesigure atît de încet și mai ales încerca pe cît putea să nu facă vreun semn spre a fi simțit. Micul motănaș parcă părea împiedicat de ceva anume și nu mai îndrăznea să pășească.

„Oare atît de mult să se teamă de mine ? Îi impun eu asta ? Să-i fie oare atît de frică ?" își zicea cu oarecare mîndrie și siguranță în sine-și Maussi.

Negruț stătu locului așa un timp oarecare, uitîndu-se mai mult în jur la ce vedea, apoi își zise că poate era mai bine să se întoarcă. În lumina soarelui, mai mult ca niciodată, Maussi îi părea un motan uriaș și cu el, nu era bine să te pui! De altfel, era atît de mic și neajutorat, bietul Negruț.

Oricum pentru azi îi era de ajuns. Nici nu voia să-și strice ziua, care i se părea parcă cea mai frumoasă de pînă acum, pentru cîte văzuse în jur. La urma urmei, zilele n-au intrat în sac ; lasă, or mai veni și altele. Că doar nu în fiecare zi o să dea nas în nas cu Maussi și tocmai acolo. O să fie bine și pentru el. Nu se poate să nu fie bine. Acum are și el o casă, stăpîni, a venit și primăvara!... Iar la vară, ce să mai vorbim, o să aibă și el colțul lui de grădină. Poate chiar o tufă a lui!

„Eh, să nu-l supăr își zise el — pe motanul cel mare"... .

Maussi parcă-i înțelese gîndul și, deschizînd acum ochii, bine, îl privi pe furiș. Negruț era gata să se întoarcă. Să fie oare cu putință ? Ceea ce vedea era adevărat. Nu cumva lumina asta a soarelui îl orbea într-atîta ? Și totuși... Negruț pășea greu, împiedicat, șontîc-șontîc. Se ridică și privi mai bine. Băgă de seamă că trupul încă firav se clătina la fiecare pas, poticnindu-se parcă.

Dintr-o dată înțelese de ce stăpînii îl aduseseră la ei și-l ocroteau atît de mult pe Negruț...

Cît de urît se purtase, ce egoist și înfumurat fusese ! Ba mai mult, de cîte ori nu chibzuise cum să-l facă să-și ia lumea în cap. Îl însoți cu privirea pe cel cu care altfel ar fi trebuit să se poarte, acum se simțea dator să-i ofere ocrotire și mai ales să-i arate un pic de bunătate, de care tare mult avea nevoie.

Dintr-un salt fu în picioεre ; mersul poticnit al lui Negruț făcea să nu i se simtă urma. Negruț se opri în fața scărilor ; la coborît fusese cum fusese, dar la urcat... mai greu ; mai era și ușa, numai ușor-ușor întredeschisă, pe care ar fi trebuit să se strecoare înăuntru.

Se opri în fața greului ce-l aștepta. Prea era nesigur pe el, iar așa de unul singur... Bine că se depărtă de privirea pătrunzătoare și neprietenoasă a motanului cel mare. Cum să nu se simtă umilit, dacă era atît de neajutorat ? Să fi fost și el altfel, la fel ca ceilalți de-ai lui măcar, nu așa... Atunci s-ar fi simțit în stare să cuteze să urce singur. Dar așa ?... Totuși ! Să încerce... Puse o lăbuță, dar își pierdu echilibrul și era gata-gata să cadă. Ciuli urechile. Simți pași ușori furișîndu-se în urma sa. Apoi, dintr-o dată cineva îl înșfăcă și se simți ridicat sus, sus, pe trepte. Privi buimăcit, clipi de cîteva ori din ochi ; nevenindu-i să creadă, apoi înțelese.

Nu se putu stăpîni să nu sfîrîie încetișor. De-acu nu mai era singur. Sau mai bine zis, nu mai era singur nici unul din ei.

Tocmai atunci se deschise ușa și în prag apăru stăpîna. Privi spre amîndoi și zîmbi, înțelegînd ce se întîmplase.

Fiecare din ei cîștigase un prieten în celălalt.

Și Maussi și Negruț...

CUPRINS

Lei 11

SCRISUL ROMÂNESC